

Kijk verder dan het Europese Plastic Pact en pak de producenten aan. Te beginnen bij Shell

6 maart 2020.

Vandaag ondertekenen 15 overheden en 66 bedrijven het Europese Plastic Pact dat de productie van plastic in 2025 met minstens twintig procent terug wil dringen. Klinkt stoer. Net als het verbod op plastic rietjes en wattenstaafjes. Het valt echter in het niet vergeleken met de wereldwijde plasticproductie. Big Oil, waaronder Shell, investeert juist miljarden in nieuw plastic en wordt daarbij geen strobreed in de weg gelegd. En het zijn juist deze bedrijven die het pact niet ondertekenen. Daarmee wordt het Europese pact een initiatief waarmee Europese landen en bedrijven mooie sier kunnen maken, maar het probleem niet wordt opgelost.

De wereld komt om in het plastic. En we weten inmiddels dat het eeuwen duurt voordat het vergaat. Microplastics komen overal voor: in tandpasta, theezakjes, in de grond, in ons water, in ons lichaam. Zelfs in gebieden waarvan we dachten dat die nog ongerept waren, zoals Antarctica, de Himalaya, de bodems van de diepzee, komt plastic voor. Naar verwachting komt er bovendien nog veel meer plastic bij: de wereldwijde plastic productie zal in tien jaar tijd waarschijnlijk met veertig procent toenemen.

Het is daarom goed dat er aandacht komt voor het terugdringen van plastic. Het is op zichzelf hoopvol dat veel bedrijven en overheden het Europese Plastic Pact ondertekenen, ook al doen ze dat op vrijwillige basis en ontbreken sancties als de doelen niet worden gehaald.

De belangrijkste spelers ontbreken echter op dit feestje. Een van de bedrijven die het pact niet hebben ondertekend en die juist investeren in plastic productie is ons eigen Shell. Shell bouwt momenteel een enorme plastic fabriek in Pennsylvania in de Verenigde Staten. Deze fabriek kost een slordige 6 miljard Euro en gaat vanaf dit jaar jaarlijks meer dan anderhalf miljard kilo polyethen produceren. Dit is maar liefst 6,7 keer de totale jaarlijks ingezamelde hoeveelheid plastic verpakkingsmateriaal van alle 17 miljoen Nederlanders bij elkaar. Deze ene Shell-fabriek heeft bovendien een vergunning om jaarlijks evenveel CO2 uit te stoten als 480.000 auto's.

Vanuit het korte termijn aandeelhoudersbelang geredeneerd is het volstrekt logisch dat Shell zoekt naar nieuwe omzet- en winstmogelijkheden nu de olie-industrie door de opkomst van de elektrische auto onder druk komt te staan. Maar vanuit het perspectief van toekomstige generaties is het te cynisch voor woorden dat Shell haar heil zoekt in activiteiten die een volgende milieuramp veroorzaken: de plasticproductie. De productie van plastic hangt nauw samen met de winning van schaliegas door middel van 'fracking' dat ook grote ecologische gevolgen heeft. Bovendien staat de fabricage van dit soort goedkope plastics investeringen in duurzame alternatieven in de weg. Daarbij nemen plasticproducenten geen enkele verantwoording voor het opruimen van plastic afval.

Shell zelf ziet de oplossing vooral in betere recycling. Maar dat zet weinig zoden aan de dijk. Een paar cijfers: ongeveer veertig procent van het plastic dat we gebruiken bestaat uit 'single use' plastic. Van het tot nu toe geproduceerde plastic wordt wereldwijd slechts negen procent hergebruikt, de rest "verdwijnt" op vuilnisbelten of komt als zwerfafval in de natuur terecht. Recycling komt niet van de grond omdat nieuw plastic veel goedkoper is en bovendien veel beter van kwaliteit. Verpakkingen heten recyclebaar te zijn, maar na inzameling worden ze grotendeels alsnog verbrand of gestort. Westerse landen exporteren willens en wetens plastic afval naar Azië en Afrika terwijl veel van die landen geen goedwerkend afvalverwerkingssysteem hebben. Op die manier komt veel ingezameld plastic alsnog in de natuur en waterwegen terecht om zich uiteindelijk bij de plastic soep in de oceanen te voegen.

De Nederlandse overheid spreekt Shell tot nog toe niet aan op haar dominante rol in dit mondiale drama. En vertrouwt op zelfregulering om tot gedragsverandering te komen. Dat is veel en veel te slap. Shell is een bedrijf dat onder Nederlands recht valt en daarmee draagt de overheid wel degelijk verantwoordelijkheid voor het doen en laten van dit soort grote vervuilers. Ook al valt hun voetafdruk grotendeels buiten de Nederlandse grenzen.

Wij, een groep bezorgde wetenschappers en experts, maken ons grote zorgen om de mega-investeringen van Shell in de plasticindustrie. We roepen Shell en de banken, verzekeraars en pensioenfondsen die in Shell investeren op om hun onverantwoorde investeringen in plastic te stoppen, en roepen Shell op om het Europese Plastic Pact alsnog te ondertekenen. Wij roepen de Nederlandse overheid op om beleid te formuleren (en na te leven) om investeringen in de productie van nieuw plastic tegen te gaan. En wij roepen Nederlandse burgers op om hun stem te verheffen.

Zolang bedrijven als Shell de wereld ongehinderd met nieuw plastic mogen overspoelen en zolang verplichtende maatregelen ontbreken, is het Europese Plastic Pact ondanks de goede bedoelingen niet meer dan een wassen neus.

Prof. dr. Maarten Bavinck, Universiteit van Amsterdam

Prof. dr. Pieter van Beukering, Directeur IVM, Vrije Universiteit

Dhr. Freek Bersch, Campagneleider Klimaatzaak Shell bij Milieudefensie.

Dr. Dirk Bezemer, Universiteit Groningen

Prof. dr. Bram Büscher, Wageningen University

Drs. Rob Buurman, directeur Recycling Netwerk Benelux

Dr. Fabio de Castro, Universiteit van Amsterdam

Em. prof. dr. Ton Dietz, Universiteit Leiden en Universiteit van Amsterdam

Prof. dr. Pearl Dykstra, Erasmus Universiteit Rotterdam

Prof. dr. Ewald Engelen, Universiteit van Amsterdam

Dr. Edith van Ewijk, Universiteit van Amsterdam

Drs. Paulien van der Geest, oprichter en managing director Footprint Travel

Dr. Wouter van Gent, Universiteit van Amsterdam

Dr. Mendel Giezen, Universiteit van Amsterdam

Prof. dr. Joyeeta Gupta, Universiteit van Amsterdam

Prof. dr. Barbara Hogenboom, Universiteit van Amsterdam

Dr. Michaela Hordijk, Universiteit van Amsterdam

Prof. dr. ir. Martin K. van Ittersum, Wageningen University

Prof. dr. Arjo Klamer, Erasmus Universiteit Rotterdam

Dr. ir. Yves van Leynseele, Universiteit van Amsterdam

Dr. Mieke Lopez Cardozo, Universiteit van Amsterdam

Prof. dr. Birgit Meyer, Universiteit Utrecht

Dr. Esther Miedema, Universiteit van Amsterdam

Dr. Marjan Minnesma, directeur Stichting Urgenda

Prof. dr. Annemarie Mol, Universiteit van Amsterdam

Drs. Donald Pols, directeur Milieudefensie

Dr. Crellis Rammelt, Universiteit of Amsterdam

Dhr. Peter Ras, woordvoerder Eerlijke Geldwijzer

Dr. Mark Sanders, Universiteit Utrecht

Prof. dr. Hans Schenk, Universiteit Utrecht

Dr. Joerie Scholtens, Universiteit van Amsterdam

Dr. mr. Marianne Thieme, publicist, documentairemaker, spreker en oud-fractievoorzitter PVDD

Dr. Courtney Vegelin, Universiteit van Amsterdam

Dr. Hebe Verrest, Universiteit van Amsterdam

Drs. Maria Westerbos, Oprichter en Directeur Plastic Soup Foundation